

**Plan zarządzania miejscem światowego dziedzictwa UNESCO
dla *Średniowiecznego zespołu miejskiego Torunia***

Projekt

Skrót dokumentu

2. Wprowadzenie

*Średniowieczne miasto w Toruniu*¹ zostało wpisane na Listę światowego dziedzictwa w 1997 r. Lista jest tworzona w ramach implementacji *Konwencji w sprawie o ochrony światowego dziedzictwa naturalnego i kulturalnego*, przyjętej przez Konferencję Generalną UNESCO w 1972 r. i stanowi podstawowe narzędzie wdrażania jej w życie.

Ogólne zasady realizacji umowy międzynarodowej jaką jest Konwencja wynikają bezpośrednio z tekstu dokumentu, bardziej szczegółowe wymogi i zalecenia w zakresie ochrony i konserwacji miejsc światowego dziedzictwa określają *Wytyczne do realizacji Konwencji światowego dziedzictwa*, które mają charakter dokumentu wykonawczego. Obowiązująca wersja została przyjęta decyzją międzyrządowego Komitetu Światowego Dziedzictwa w 2021 r.

Celem niniejszego **planu zarządzania** jest **usprawnienie istniejącego systemu zarządzania średniowiecznym miastem w Toruniu**. We współczesnej praktyce działań dotyczących rozwoju obszarów dziedzictwa przyjmuje się zasadę możliwie szerokiego udziału interesariuszy w zarządzaniu. Postulat ten został uwzględniony w pracach nad planem zarządzania. Proces, którego efektem jest niniejszy dokument, prowadzony był z wykorzystaniem szerokich badań ankietowych i następnie metodą partycypacyjną z udziałem przedstawicieli kilkunastu komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Torunia i podmiotów zewnętrznych. Bazuje on na założeniu, że wiedza istotna dla rozwoju systemu organizacyjnego jest w nim obecna, a zadaniem specjalistów wspierających proces diagnozy i planowania jest wykorzystanie tych zasobów do formułowania wniosków diagnostycznych i planu strategicznego działania.

Ponieważ polskie prawo nie przewiduje szczególnych mechanizmów wspomagających ochronę miejsc światowego dziedzictwa, zarządzanie i tym samym plan zarządzania opiera się przede wszystkim na obowiązkach wynikających z prawa międzynarodowego i krajowego w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz ustaleniach istniejących dokumentów planistycznych, w szczególności stanowiących prawo miejscowe, oraz programów i strategii rozwoju. W tym miejscu należy przywołać **Strategię rozwoju miasta Torunia do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy rozwoju do 2028 r.**, przyjętą Uchwałą Nr 861/18 Rady Miasta Torunia z dnia 17 maja 2018 r., w której wizję miasta Torunia w 2028 r. zamknęto w formule *Toruń nowoczesnym miastem europejskiej przestrzeni rozwoju, o szczególnym znaczeniu dla światowego dziedzictwa kulturowego*. Dalej, w rozwinięciu tejże formuły, Toruń widzi siebie *miastem właściwie chroniącym i udostępniającym zespół staromiejski – dziedzictwo kulturowe najwyższej światowej wartości*. Oprócz przywołanej *Strategii* podstawę formalną dla opracowania planu zarządzania gwarantuje **Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Torunia na lata 2022–2025** będący instrumentem polityki samorządu, określany w orzecznictwie jako akt wewnętrznego kierownictwa, przyjęty uchwałą nr 847/22 Rady Gminy Torunia z dnia 14 kwietnia 2022 r.

Plan zarządzania został opracowany na zlecenie Gminy Miasta Toruń (umowa nr BMKZ-30/2022 z dnia 21 listopada 2022 r.). Jego podstawowym celem jest wskazanie kierunków działania istotnych w celu zwiększenia efektywności zarządzania miejscem światowego dziedzictwa, doprecyzowanie zasad współpracy i wsparcie komunikacji pomiędzy kluczowymi interesariuszami procesu zarządzania. Będzie on realizowany bezpośrednio oraz poprzez plany, programy i inne dokumenty, właściwe dla wybranych

¹ Zgodnie z dokumentami międzyrządowego Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO wpis na Listę światowego dziedzictwa został dokonany pod nazwą: *Medieval Town of Toruń / Ville médiévale de Toruń*, w tłumaczeniu Narodowego Instytutu Dziedzictwa na j. polski: **średniowieczne miasto w Toruniu**.

kategorii działań i kompetencji podmiotów, przede wszystkim wydziałów urzędu miasta, miejskich jednostek organizacyjnych oraz instytucji samorządowych odpowiedzialnych za obszar miejsca światowego dziedzictwa i jego otoczenia.

7. Wizja, misja i cele procesu zarządzania

Niniejszy dokument ma określony, strategiczny charakter – jego rolą jest przełożyć ogólne założenia dotyczące ochrony *wyjątkowej uniwersalnej wartości* Torunia jako miejsca światowego dziedzictwa na zadania do wykonania przez wybrane komórki i jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Torunia indywidualnie lub we współpracy z podmiotami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Wielość podejmowanych aspektów i przekrojowość celów wynikają z obowiązujących dokumentów strategicznych oraz przeprowadzonych konsultacji, a spaja je wspólna perspektywa.

Zarządzenie miejscem światowego dziedzictwa to zarządzanie jego zmianą zachodzącą na przestrzeni czasu. Jest to proces, który nie przebiega według gotowych schematów i prowadzi do rezultatów, które nie są do końca określone, ponieważ zachodzą w przestrzeni, w której spotyka się wiele interesów wspólnych i indywidualnych korzystających z niej interesariuszy. Dlatego też wymaga określenia kierunków i jednocześnie elastycznego podejścia oraz struktury, która umożliwi reagowanie na zmieniające się otoczenie.

Wychodząc od istniejących dokumentów wytyczających kierunek rozwoju miasta Torunia, należy przede wszystkim sięgnąć do Strategii rozwoju Torunia. Zgodnie z przyjętymi w niej kierunkami rozwoju, w 2028 r. Toruń jest *nowoczesnym miastem europejskiej przestrzeni rozwoju, o szczególnym znaczeniu dla światowego dziedzictwa kulturowego*, które widzi siebie m.in. jako **miasto właściwie chroniące i udostępniające zespół staromiejski – dziedzictwo kulturowe najwyższej światowej wartości**.

Osiągnięcie przyjętej w strategii misji jest możliwe jedynie przy zaangażowaniu wszystkich kluczowych podmiotów. Dlatego też przyjęta na potrzeby planu zarządzania perspektywa przybrała następujące brzmienie:

Harmonizujemy działania, aby zachować wszystkie cechy Torunia budujące jego status miejsca światowego dziedzictwa.

łączy ona w sobie dwa kluczowe elementy. Pierwszym z nich jest współpraca jako postulat formy działania na rzecz dziedzictwa i jego ochrony. Chodzi tu o **ukierunkowane współdziałanie różnych interesariuszy**, zarówno tych instytucjonalnych, reprezentujących samorząd miejski, administrację wojewódzką i władze krajowe, jak i przedstawicieli trzeciego sektora, świata akademickiego, czy też aktywistów lokalnych. Drugi, ważny wymiar to **ochrona i konserwacja** – działania skoncentrowane na zachowanie unikatowego średniowiecznego charakteru miasta handlowego. Wiąże się to z całością działań, w tym edukacyjnych, stawiających sobie za cel zachowanie materialnej tkanki średniowiecznego miasta przy jednoczesnym jego zrównoważonym rozwoju w oparciu o i z poszanowaniem dziedzictwa.

8. Ramy polityki i działania strategiczne

Cele o charakterze przekrojowym, odpowiadają na zobowiązania wynikające bezpośrednio z Konwencji światowego dziedzictwa, a mianowicie ochrony, konserwacji, nadania znaczenia (prezentacji) i przekazywania przyszłym pokoleniom dziedzictwa o *wyjątkowej uniwersalnej wartości* oraz realizację zaproponowanej perspektywy, której głównym celem jest harmonizowanie działań na rzecz budowania statusu

Torunia jako miejsca światowego dziedzictwa i jego rozpoznawalności. Biorą one także pod uwagę realizację celów zrównoważonego rozwoju.

8.1. Plan działań strategicznych

Na podstawie wniosków wynikających z diagnozy sformułowano 6 celów operacyjnych (A–F):

A. Wzmocnienie działań na rzecz zachowania i popularyzacji miejsca światowego dziedzictwa

Przestrzeń i zabudowa *Średniowiecznego miasta w Toruniu*, jako MŚD, są największą atrakcją turystyczną miasta, przyciągającą rzesze odwiedzających z kraju i z zagranicy. Badania realizowane na potrzeby *Programie Rozwoju Turystyki dla Miasta Torunia do 2030* wskazywały na ograniczoną pojemność turystyczną MŚD, a co za tym idzie pojawienie się (paradoksalnie) zagrożeń dla trwałości i ochrony MŚD ze strony nadmiernej turystyki.

Należy wypracować mechanizmy nakierowane na, z jednej strony ochronę i zachowanie MŚD, a z drugiej na realizację działań promocyjnych MŚD i działań „świadomościowych” (wyjaśnianie znaczenia utrzymania i ochrony przy jednoczesnej ekspozycji walorów MŚD).

B. Stworzenie bezpiecznych i komfortowych warunków dla korzystania z miejsca światowego dziedzictwa i strefy buforowej (przez mieszkańców i odwiedzających miasto)

Nasilenie ruchu turystycznego na obszarze MŚD stoi w oczywistej kolizji z realizacją bieżących potrzeb mieszkańców tego obszaru. Należy podjąć działania zmierzające do – w miarę możliwości – zaspokojenia potrzeb obu grup, poprzez m.in. zapewnienie dostępu do infrastruktury turystycznej, komunalnej, handlowej itp. dla osób z niepełnosprawnościami; podejmowanie dalszych działań na rzecz regulacji ruchu pojazdów na obszarze MŚD; tworzenie przestrzeni spotkań i wypoczynku dla mieszkańców (ale także turystów).

Odpowiednich działań i reakcji zarówno na poziomie przyczyn, jak i skutków wymagają zachodzące zmiany klimatyczne, które mają wpływ na substancję zabytkową oraz wpływają na poczucie komfortu mieszkańców i osób przebywających na obszarze średniowiecznego miasta w Toruniu.

C. Prowadzenie systematycznej konserwacji budynków i obiektów oraz rewaloryzacji obszarów zdegradowanych w granicach miejsca światowego dziedzictwa i jego strefy buforowej

Realizowane od lat prace konserwatorskie przy zabytkowych obiektach na obszarze MŚD są czytelne w poprawiającej się jakości technicznej i estetycznej zarówno poszczególnych obiektów, jak i całej przestrzeni miejskiej.

Konieczne jest opracowanie wieloletnich programów konserwatorskich – poprzez gruntowną analizę potrzeb i zaplanowanie etapów prac wraz z potencjalnymi źródłami ich finansowania.

D. Ugruntowanie statusu miejsca światowego dziedzictwa w planowaniu strategicznym i dokumentach planistycznych gminy i województwa

Ratyfikowanie – w dniu 6 maja 1976 r. – przez Polskę *Konwencji UNESCO w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego*, włączyło jej przepisy do polskiego systemu prawnego. Polska, jako państwo-strona konwencji, zobowiązała się do podejmowania wszelkich działań (w tym prawnych) mających na celu ochronę MŚD.

Konieczne jest więc uwzględnianie MŚD (i jego strefy buforowej) w procesach opracowywania dokumentów strategicznych gminy i województwa, a w szczególności uwzględnianie jej w dokumentach planistycznych mających status prawa miejscowego – audyty krajobrazowe, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

E. Zapewnienie źródeł finansowania dla działań z zakresu konserwacji i interpretacji miejsca światowego dziedzictwa

Respondenci badań społecznych realizowanych w związku z opracowywaniem *Programu Rewitalizacji dla Torunia do 2027 roku* wskazali na poprawiający się stan techniczny i estetyczny elewacji budynków usytuowanych na obszarze m.in. *Średniowiecznego miasta w Toruniu*. Jest to oczywisty efekt działań realizowanych przez samorząd Miasta Torunia i angażowania środków finansowych (własnych i zewnętrznych) w programy konserwatorskie.

Niezbędne jest kontynuowanie procesów rewitalizacyjnych i konserwatorskich, m.in. poprzez wypracowanie modelu współfinansowania prac przy obiektach zabytkowych na obszarze *Średniowiecznego miasta w Toruniu* (szczególnie obiektów mieszkalnych), także poprzez angażowanie odpowiednich środków finansowych z budżetu Miasta Torunia.

F. Zreorganizowanie do roku 2027 systemu koordynacji zarządzania miejscem światowego dziedzictwa

Zarządzanie miejscem światowego dziedzictwa jest procesem złożonym, angażującym różnorodne podmioty i interesariuszy. W Toruniu większość zadań związanych z procesami ochrony i zarządzania MŚD jest dzielona pomiędzy dwie komórki miejskie – Biuro Toruńskiego Centrum Miasta i Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków.

Założeniem tego celu jest wprowadzenie mechanizmów ścisłej koordynacji działań wszystkich podmiotów i skupienie zarządzania tym procesem w jednej z wytypowanych komórek miejskich.

Mając sformułowane cele operacyjne, które spełniają kryteria jakościowe, można dokonać ich dekompozycji na indywidualne zadania, które zostaną powierzone do realizacji właściwym podmiotom administracyjnym, zgodnie z przypisanym im zakresem kompetencyjnym. W ten sposób osiągnięcie celów podlega przełożeniu na konkretne działania operacyjne. Ich realizacja poprzez synergię działań oraz kumulację efektów cząstkowych będzie w dłuższej perspektywie prowadzić do osiągnięcia wyznaczonych celów operacyjnych i celu nadrzędnego.

Cele operacyjne	Zbiór narzędzi sformułowanych w formie zadań, których realizacja prowadzi do osiągnięcia CO. Zadania składowe celów będą uwzględniać wynik analizy SWOT	Charakterystyka zadania	Lider zadania	Horyzont czasowy realizacji zadania
Cel operacyjny A Wzmocnienie działań na rzecz zachowania i popularyzacji miejsca światowego dziedzictwa	1. opracowanie i realizacja spójnego i kompleksowego systemu informowania i upowszechniania wiedzy o miejscu światowego dziedzictwa (opracowanie i realizacji strategii informacyjnej): - zorganizowanie punktu informacji o miejscu światowego dziedzictwa (centrum interpretacji i informacji praktycznych)	Wypracowanie spójnej i wielowątkowej strategii informowania o miejscu światowego dziedzictwa i jego prezentacja.		długookresowy

	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie inwentaryzacji / informacji o charakterystycznych elementach urbanistyki i architektury miasta, opowiadających „średniowieczny styl życia” Torunia - włączenie informacji o Wiśle w opowieść o miejscu światowego dziedzictwa – jej roli w średniowieczu i obecnie - organizacja wystawy / prezentacji w sposób przystępny, spójny, rzeczowy i możliwie wyczerpujący prezentującej miejsce światowego dziedzictwa, jego historię i dzień dzisiejszy - opracowanie i realizacja spójnego systemu informacji o miejscu światowego dziedzictwa w przestrzeni miasta, na podstawie wcześniejszej ewaluacji istniejącego oznaczenia miejsca światowego dziedzictwa 			
	2. włączenie instytucji kultury funkcjonujących w obrębie miejsca światowego dziedzictwa i w jego otoczeniu w prezentację miejsca światowego dziedzictwa i różnych aspektów jego funkcjonowania w przeszłości i obecnie	j.w.		średniookresowy
	3. opracowanie propozycji tras tematycznych prezentujących ogólne i wybrane aspekty „średniowiecznego stylu życia” Torunia i ich popularyzacja	j.w.		średniookresowy
	4. uruchomienie strony internetowej miejsca światowego dziedzictwa (co najmniej w j. polskim i angielskim)	j.w.		średniookresowy
	5. kontynuacja i zacieśnienie współpracy z innymi miejscami światowego dziedzictwa, w szczególności miastami hanzeatyckimi w celu m.in. wzajemnego wsparcia i promocji wspólnych wartości	Współpraca międzynarodowa i dzielenie się doświadczeniami w ochronie światowego dziedzictwa.		średniookresowy
	6. rozważenie włączenia Torunia do Organizacji Miast Światowego Dziedzictwa i aktywnego uczestnictwa na forum międzynarodowym w celu wymiany doświadczeń i poszukiwania dobrych praktyk w zarządzaniu miejscami światowego dziedzictwa	j.w.		średniookresowy
	7. uruchomienie, we współpracy ze szkołami, programu lub projektu edukacyjnego przybliżającego Konwencję światowego dziedzictwa i średniowieczne miasto w Toruniu jako miejsce światowego dziedzictwa	<p>Opracowanie i wdrożenie programu kształcącego i włączającego młodzież w opiekę nad miejscem światowego dziedzictwa.</p> <p>Wykorzystanie projektu edukacyjnego UNESCO <i>Kształcenie w dziedzinie ochrony dziedzictwa światowego</i> (WHE – World Heritage Education), którego celem jest zainteresowanie młodzieży</p>		średniookresowy

		problematyką ochrony światowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego		
	8. opracowanie i uruchomienie programu wolontariackiego (na rzecz) miejsca światowego dziedzictwa	j.w.		średniokresowy
	9. przeanalizowanie zasadności i przygotowanie propozycji ewentualnej korekty sformułowania <i>Orzeczenia wyjątkowej uniwersalnej wartości</i> – uzupełnienie o istotne aspekty wynikające z najnowszych badań, obecnego rozumienia charakteru i funkcjonowania Torunia w okresie średniowiecza	<i>Orzeczenie wyjątkowej uniwersalnej wartości</i> , które stanowi podstawowy dokument określający przedmiot i zasady ochrony <i>Średniowiecznego miasta w Toruniu</i> na mocy Konwencji światowego dziedzictwa, w związku z postępowaniem badań i wiedzy, może wymagać aktualizacji i ewentualnego uzupełnienia. Jego ewentualna korekta będzie wymagała decyzji MKiDN i wszczęcia odpowiedniej procedury.		długookresowy
	10. przeanalizowanie zasięgu granic strefy buforowej MŚD i przygotowanie ewentualnej ich korekty	Zmiany jakie zaszły w ostatnich latach w przestrzeni centrum Torunia oraz wyniki audytu krajozobrazowego wskazują na zasadność wykonania analizy zasięgu strefy buforowej miejsca światowego dziedzictwa i jej efektywności. Formalna zmiana istniejącego zasięgu strefy buforowej będzie wymagała decyzji MKiDN i wszczęcia odpowiedniej procedury.		długookresowy
Cel operacyjny B Stworzenie bezpiecznych i komfortowych warunków dla korzystania z miejsca światowego dziedzictwa i strefy buforowej (przez mieszkańców i odwiedzających miasto)	1. zintegrowanie zarządzania miejscem światowego dziedzictwa z celami zrównoważonego rozwoju i realizacją Agendy 2030 ze szczególnym zwróceniem uwagi na kwestie klimatu, ochrony środowiska i aspekty społeczne			długookresowy
	2. zapewnienie fizycznego dostępu osobom z niepełnosprawnościami do wybranych obiektów historycznych położonych na obszarze miejsca światowego dziedzictwa i w jego bezpośrednim otoczeniu	Uwzględnienie – w trakcie realizacji prac konserwatorskich / remontowych / adaptacyjnych w obiektach zabytkowych na obszarze MŚD (i w jego bezpośrednim otoczeniu) możliwości ich dostosowania dla osób ze szczególnymi potrzebami. Realizacja przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2240) nakładającej		długookresowy

3. zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do informacji / wiedzy na temat miejsca światowego dziedzictwa (prezentacja)	Realizacja przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2240).		średniookresowy
4. organizacja miejsc wypoczynku w obrębie miejsca światowego dziedzictwa i jego strefy buforowej			długookresowy
5. wprowadzenie w granicach miejsca światowego dziedzictwa i w jego bezpośrednim otoczeniu zieleni, w możliwych miejscach i w formie dostosowanej do lokalizacji			długookresowy
6. dalsze harmonizowanie ruchu kołowego i pieszych w obrębie miejsca światowego dziedzictwa i strefy buforowej, w tym opracowanie regulaminu ruchu w obszarze Starówki w celu minimalizacji emisji spalin oraz eliminacji innych uciążliwości (podział obszaru na strefy dostępowe)			długookresowy
8. ograniczenie chaosu reklamowego w przestrzeni Starego i Nowego Miasta oraz w obrębie strefy buforowej	Intensyfikacja działań na rzecz przyjęcia Kodeksu Reklamowego Torunia (KoRekTor) – <i>Uchwały RMT w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, na terenie miasta Torunia</i>		średniookresowy
9. przeanalizowanie obowiązujących zasad organizacji i funkcjonowania letnich ogródków gastronomicznych w obrębie miejsca światowego dziedzictwa i ewentualna ich zmiana w przypadku generowania nadmiernego hałasu	Analiza i ewentualna nowelizacja obowiązujących zasad i regulacji kształtujących organizację i funkcjonowanie letnich ogródków gastronomicznych w przestrzeni publicznej w obrębie MŚD.		średniookresowy / cykliczny
10. przeanalizowanie obowiązujących zasad i regulacji dotyczących prowadzenia handlu obwoźnego w przestrzeni publicznej w obrębie miejsca światowego dziedzictwa i ewentualna ich zmiana w przypadku generowania nadmiernego chaosu czy też zastrzeżeń w stosunku do oferty produktów / pamiątek	Analiza i ewentualna nowelizacja obowiązujących zasad i regulacji kształtujących handel obwoźny w przestrzeni publicznej w obrębie MŚD.		średniookresowy / cykliczny
11. dalsze usprawnianie systemu utrzymania porządku i gospodarowania odpadami w obrębie miejsca światowego dziedzictwa i w obrębie strefy buforowej	Kontynuacja i wzmacnianie działań na rzecz gospodarowania odpadami i utrzymania porządku na obszarze MŚD.		średniookresowy / cykliczny

	12. koordynacja na poziomie miasta, bieżąca aktualizacja <i>Planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych</i>	Realizacja wymogu u.o.z. – dokument opracowany w 2005 r., aktualizowany. Ocena potrzeby sporządzenia nowego dokumentu (i jego dalszej aktualizacji) ze względu na aktualną sytuację geopolityczną.		krótkookresowy / cykliczny
	13. prowadzenie regularnych badań opinii społecznej mieszkańców dotyczących warunków życia w obszarze miejsca światowego dziedzictwa i jego otoczeniu i oczekiwanych zmian	Opracowanie założeń i wdrożenie regularnych badań opinii społecznej dotyczącej różnych aspektów funkcjonowania MŚD – badanie opinii mieszkańców, sposobu postrzegania MŚD, identyfikacja potencjalnych zagrożeń, trendów w ocenach itp. Wynika wspólnie realizację polityki miasta wobec MŚD.		średniookresowy / cykliczny
	14. przeprowadzenie badań i wypracowanie polityki miasta wspomagającej podnoszenie efektywności energetycznej historycznych budynków zlokalizowanych w obrębie miejsca światowego dziedzictwa	Przemiany klimatyczne wymuszają podejmowaniem działań m.in. dotyczących efektywności energetycznej budynków. Badania pomogą wypracować właściwą politykę podnoszenia efektywności energetycznej zabytkowych budynków w obrębie MŚD z respektowaniem ich wartości i rygorami działań konserwatorskich.		długookresowy
Cel operacyjny C Prowadzenie systematycznej konserwacji budynków i obiektów oraz rewitalizacji obszarów zdegradowanych w granicach miejsca światowego dziedzictwa i jego strefy buforowej	1. opracowanie pełnego katalogu obiektów, które są świadectwem średniowiecznego charakteru miasta wraz z wytycznymi do ich konserwacji i udostępniania	Kompleksowa analiza istniejącej zabudowy na obszarze MŚD ze szczególnym uwzględnieniem elementów średniowiecznych budowli da pełen obraz „średniowieczności” miasta Torunia. Na podstawie analizy opracowanie wytycznych na potrzeby konserwacji i zachowanie toruńskiego gotyku oraz jego udostępniania (zwłaszcza w sferze informacyjnej).		długookresowy
	2. przeprowadzenie inwentaryzacji potrzeb w zakresie konserwacji i adaptacji obiektów zabytkowych pozostających w zarządzie miasta i podległych mu jednostek organizacyjnych	Miasto (i jego jednostki organizacyjne) jest dysponentem szeregu obiektów na obszarze MŚD i w jego strefie buforowej. Inwentaryzacja potrzeb konserwatorskich i adaptacyjnych pomoże w opracowaniu i zhierarchizowaniu planu działań.		średniookresowy
	3. zanalizowanie i podsumowanie wiedzy na temat średniowiecznego układu urbanistycznego miasta i jego stanu zachowania	Opracowanie wyczerpującej oceny atrybutu wyjątkowej uniwersalnej wartości.		długookresowy

		Niezbędne zaangażowanie naukowców z UMK i podmiotów zaangażowanych w badanie dziedzictwa kulturowego w Toruniu.		
	4. opracowanie wieloletniej strategii i programu prac konserwatorskich uwzględniającego potrzeby i dostępność środków finansowych	Strategia w połączeniu z programem / programami prac konserwatorskich pozwoli na skoordynowanie realizowanych prac i racjonalne wykorzystanie dostępnych środków finansowych.		średniookresowy
	5. utrzymanie programu dofinansowywania prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków zlokalizowanych w granicach miejsca światowego dziedzictwa i strefy buforowej i w miarę możliwości zwiększanie jego zasobów / możliwości dotacyjnych	Kontynuowanie dofinansowania prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków (na podstawie uchwały RMT) ze szczególnym uwzględnieniem MŚD i jego strefy buforowej.		krótkookresowy / cykliczny
	6. wypracowanie spójnych zasad kształtowania krajobrazu miejsca światowego dziedzictwa i zagospodarowania głównych przestrzeni publicznych, z uwzględnieniem m.in. rekomendacji audytu krajobrazowego	Krajobraz MŚD jest jednym z jego najważniejszych atrybutów. Ochrona krajobrazu kulturowego jest uwzględniana w różny sposób i na różnym poziomie szczegółowości w dokumentach planistycznych i strategicznych poziomu miejskiego (studium uwarunkowań, mpzp) i wojewódzkiego (audyt krajobrazowy). Wymaga spójnych i jednolitych zasad kształtowania (także w odniesieniu do strefy buforowej).		długookresowy
	7. opracowanie zasad kształtowania otoczenia miejsca światowego dziedzictwa z uwzględnieniem rekomendacji audytu krajobrazowego i wyznaczonego w opracowaniu obszaru sąsiedztwa oraz obszaru widzenia z punktów widokowych nr 37 Katedra Św. Janów – wieża katedralna w Toruniu i nr 38 Wieża Ratusza Staromiejskiego w Toruniu	Uwzględnienie (i doszczegółowienie) zapisów audytu krajobrazowego w dokumentach planistycznych miasta: studium uwarunkowań, mpzp, plany ogólne (od 2026 r.).		długookresowy
	8. zagospodarowanie bulwarów wiślanych (Bulwar Filadelfijski) w sposób oddający ich historyczną funkcję oraz dzisiejszą potrzebę wypoczynku i kontaktu z rzeką / wodą	Kontynuacja projektu zagospodarowania i wykorzystania nabrzeża Wisły do potrzeb turystycznych i rekreacyjnych; otwarcie żeglugi na replikach historycznych łodzi; prezentacja historycznych związków miasta z rzeką.		długookresowy

	9. opracowanie i wdrożenie programu monitoringu stanu miejsca światowego dziedzictwa wraz z opracowaniem odpowiednich mierników	MŚD musi podlegać stałemu monitoringowi – służyć temu będzie wypracowanie metodologii realizacji monitoringu wraz z katalogiem mierników do badań.		długookresowy
Cel operacyjny D Ugruntowanie statusu miejsca światowego dziedzictwa w planowaniu strategicznym i dokumentach planistycznych gminy i województwa	1. wprowadzenie uwarunkowań wynikających z ratyfikacji <i>Konwencji światowego dziedzictwa</i> do dokumentów strategicznych i planistycznych miasta, w szczególności: a. odniesienie do kluczowych dokumentów oraz wartości i znaczenie miejsca światowego dziedzictwa b. uwzględnienie granic miejsca światowego dziedzictwa w dokumentach planistycznych c. uzupełnienie dokumentów planistycznych o dodatkową warstwę ochrony miejsca światowego dziedzictwa w postaci stref ochrony konserwatorskiej dla obszaru miejsca światowego dziedzictwa i dla obszaru strefy buforowej	Ratyfikacja <i>Konwencji światowego dziedzictwa</i> spowodowała, że jej treść stała się częścią prawa krajowego. Należy uwzględnić treść tego dokumentu i w konsekwencji wpisu na Listę światowego dziedzictwa <i>Średniowiecznego miasta w Toruniu</i> wraz ze strefą buforową w dokumentach strategicznych i planistycznych miasta.		długookresowy
	2. opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru miejsca światowego dziedzictwa oraz dla obszaru strefy buforowej miejsca światowego dziedzictwa	Wzmocnienie wysiłków na rzecz przyjęcia projektu mpzp dla obszaru Stare Miasto (Nr P203) jako bardzo ważnego narzędzia sprawowania polityki konserwatorskiej. Kontynuacja procedur planistycznych na obszarze strefy buforowej.		długookresowy
	3. wprowadzenie zasady wykonywania oceny oddziaływania na miejsce światowego dziedzictwa jako warunku dopuszczenia do realizacji zamierzeń inwestycyjnych w skali architektonicznej i urbanistycznej miasta (rodzaj i sposób przeprowadzenia analizy zależny od planowanych zmian i etapu ich realizacji)	Wykonywanie oceny oddziaływania zamierzeń inwestycyjnych na MŚD będzie wsparciem w osiągnięciu konsensusu pomiędzy polityką zachowania wartości MŚD a koniecznością rozwoju miasta.		długookresowy
Cel operacyjny E Zapewnienie źródeł finansowania dla działań z zakresu konserwacji i interpretacji miejsca światowego dziedzictwa	1. opracowanie priorytetów, zasad i zakresu koniecznych prac konserwatorskich w stosunku do kategorii obiektów (mieszkalne, magazynowe – spichrze, sakralne itp.) i przestrzeni (ulice, place) na obszarze miejsca światowego dziedzictwa	Skoordynowanie i usprawnienie zasad postępowania wobec kategorii obiektów zabytkowych; wskazanie priorytetowych obiektów i obszarów do realizacji.		długookresowy
	2. opracowanie priorytetów, zasad i zakresu koniecznych prac konserwatorskich w stosunku do kategorii obiektów (mieszkalne, magazynowe – spichrze, sakralne itp.) i przestrzeni (ulice, place) na obszarze strefy buforowej miejsca światowego dziedzictwa	Skoordynowanie i usprawnienie zasad postępowania wobec kategorii obiektów zabytkowych; wskazanie priorytetowych obiektów i obszarów do realizacji.		długookresowy

	3. coroczne przeznaczanie odpowiedniej wysokości środków z budżetu Miasta Torunia na dofinansowywanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków zlokalizowanych w granicach miejsca światowego dziedzictwa i strefy buforowej	Kontynuacja polityki miejskiej – udzielania wsparcia finansowego dla podmiotów realizujących prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane w obiektach zabytkowych. W miarę możliwości utrzymywanie lub zwiększenie poziomu wsparcia.		krótkookresowy / cykliczny
	4. opracowanie i wdrożenie mechanizmów informacyjnych dla właścicieli i dysponentów obiektów zabytkowych w zakresie źródeł i sposobów pozyskiwania środków finansowych na realizację prac konserwatorskich i remontowych	Wdrożenie mechanizmów informacyjnych o dostępności źródeł dofinansowania prac konserwatorskich przy zabytkach; wsparcie informacyjne i doradcze w pozyskiwaniu środków.		krótkookresowy / cykliczny
	5. przeanalizowanie możliwości i rentowności stworzenia programu lojalnościowego oraz produktów i usług certyfikowanych (certyfikat jakości miejsca światowego dziedzictwa)	Wdrożenie programu lojalnościowego (wraz z przyznawaniem certyfikaty jakości MŚD) pomoże w utrzymaniu i wzmacnianiu poziomu jakości usług oferowanych na obszarze MŚD.		średniookresowy
	6. przeanalizowanie zasadności i możliwości wdrożenia programu wspierającego handel na obszarze Starego Miasta i usług na obszarze Nowego Miasta, w celu utrzymania ich zróżnicowanego historycznie charakteru i funkcji	Kontynuowanie działań na rzecz utrzymania i wzmacniania usług i handlu – np. Mapa Toruńskiego Rzemiosła, wsparcie dla zawodów zanikających.		średniookresowy
Cel operacyjny F Zreorganizowanie do roku 2027 systemu koordynacji zarządzania miejscem światowego dziedzictwa	1. organizacja, w ramach istniejącej struktury miasta i miejskich jednostek organizacyjnych, biura lub zespołu miejsca światowego dziedzictwa – podmiotu odpowiedzialnego za koordynację realizacji planu zarządzania oraz innych zobowiązań wynikających z Konwencji światowego dziedzictwa	Obecnie grupa miejskich jednostek – biur i wydziałów UMT – realizuje różne zadania (zgodnie ze swoimi kompetencjami) na obszarze MŚD i w jego strefie buforowej. Wytypowanie podmiotu (biura, wydziału) odpowiedzialnego za koordynację usprawni realizację i uwspólnianie działań na obszarze MŚD.		średniookresowy
	2. wypracowanie zasad i formuły organizacyjnej umożliwiającej sprawną współpracę z interesariuszami zewnętrznymi procesu zarządzania miejscem światowego dziedzictwa	Wyłoniony w pkt wyżej koordynator wypracuje (we porozumieniu z przedstawicielami interesariuszu) odpowiednie zasady i formuły organizacyjne współpracy w procesie zarządzania MŚD.		średniookresowy
	3. zapewnienie odpowiednich zasobów ludzkich i finansowych pozwalających sprawnie funkcjonować w celu koordynacji zarządzania miejscem światowego dziedzictwa	Zgodnie z decyzją władz Miasta Torunia.		średniookresowy